

Warszawa, 19-05-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

II.519.529.2025.MW

Pan

Artur Czapiewski

**Główny Inspektor Transportu
Drogowego**

ePUAP

Szanowny Panie Inspektorze

w sferze mojego zainteresowania pozostaje zagadnienie związane z nakładaniem mandatów karnych na kierowców za popełniane wykroczenia drogowe, a także przypisywaniem im odpowiedniej liczby punktów karnych.

W kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich wnioskach obywatele zwracają uwagę na fakt, że w zależności od organu, który ujawnia popełnienie wykroczenia drogowego, dochodzi do zróżnicowania wysokości nałożonego mandatu karnego oraz punktów karnych. Uściślając, chodzi o popełnienie wykroczenia drogowego, polegającego na niezatrzymaniu się przed sygnalizatorem S-2, a więc przed tzw. „zieloną strzałką”.

Zgodnie z treścią taryfikatora zawartego w rozporządzeniu określającym należną liczbę punktów karnych za wykroczenie¹, pozycja C 05 taryfikatora punktów precyzuje, że za niezatrzymanie pojazdu przed sygnalizatorem S-2 przez kierującego pojazdem skręcającym (zawracającym) w kierunku wskazanym zieloną strzałką, a więc za wykroczenie z art. 92 ust. 1 kodeksu wykroczeń² w zw. z § 96 ust. 3 rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych³, należy nałożyć 6 pkt karnych. Jednocześnie obywatele wskazują, że rozporządzenie precyzujące wysokość grzywnien za wykroczenia drogowe⁴ ustala wysokość grzywny za naruszenie, polegające na niezatrzymaniu pojazdu we właściwym miejscu w związku z nadawanym sygnałem świetlnym (poz. 283) na kwotę 100 zł. Podsumowując, za niezatrzymanie się przed sygnalizatorem S-2, sygnalizującym warunkowe zezwolenie na skręt, zgodnie z opisanymi wyżej rozporządzeniami, nakłada się mandat w wysokości 100 zł oraz 6 pkt karnych.

Obywatele zgłaszają jednak także odmienną praktykę karania za takie wykroczenia drogowe. Choć nie podają podstawy prawnej nałożenia mandatu karnego i przypisania punktów karnych, to wskazują, że gdy mandat nakłada Generalny Inspektorat Transportu Drogowego na podstawie zdjęcia wykonanego za pomocą urządzenia w ramach Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym (CANARD), to wynosi on 500 zł oraz 15 punktów karnych. Analiza opisanych powyżej rozporządzeń prowadzi do wniosku, że do nałożenia takiej kary dojść może jedynie wówczas, gdy takie zachowanie zakwalifikuje się jako przejazd na czerwonym świetle. Innymi słowy, GITD uznaje, że kierowca nie zastosował się do sygnałów świetlnych

¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 września 2023 r. w sprawie ewidencji kierujących pojazdami naruszających przepisy ruchu drogowego (Dz. U. poz. 1897), dalej: taryfikator punktów.

² Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119 z późn. zm.), dalej: k.w.

³ Rozporządzenie Ministrów Infrastruktury Oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 lipca 2002 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2310 z późn. zm.), dalej: z.s.d.

⁴ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywnien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1624 z późn. zm.), dalej: taryfikator grzywnien.

(poz. C 02 z taryfikatora punktów) oraz konsekwentnie nakłada punkty karne za niestosowanie się do sygnałów świetlnych przez kierującego pojazdem (poz. 296 z taryfikatora grzywien) – choć sygnalizator S-2 warunkowo zezwalał kierowcy na wykonanie skrętu.

Popełnione wykroczenie drogowe, polegające na przejeździe bez zatrzymania się przed sygnalizatorem S-2 będzie zatem stanowiło czyn z art. 92 § 1 k.w. Jednakże kwalifikacja prawna ustalana na podstawie powyżej przytoczonych rozporządzeń, przyjmowana przez funkcjonariuszy Policji, jak i przez GITD, w takiej samej sytuacji jest zgoła odmienna. Policja uznaje bowiem, że dochodzi do niezatrzymania pojazdu we właściwym miejscu w związku z nadawanym sygnałem świetlnym – zaś GITD uznaje, że dochodzi do niezastosowania się do sygnałów świetlnych. W konsekwencji dochodzi do uznania, że takie samo zachowanie się kierowcy stanowi zupełnie różne czyny, za które nakłada się inną wysokość mandatu oraz przypisuje inną liczbę punktów.

Analiza taryfikatora grzywien przesądza o konieczności kwalifikowania czynu, polegającego na niezatrzymaniu się przed sygnalizatorem S-2, jako zachowania opisanego w § 99 ust. 1 z.s.d. w zw. z § 96 ust. 3 z.s.d., a zatem jako czyn, za który należy nałożyć mandat w wysokości 100 zł oraz 6 pkt karnych. Innymi słowy, takie zachowanie kierowcy spełnia znamiona czynu zgodnego z wskazywaną przez obywateli dotychczasową praktyką Policji.

Potwierdza to także treść przytoczonych przepisów rozporządzenia w sprawie znaków i sygnałów drogowych. Przepis § 96 z.s.d. określa bowiem warunki dopuszczalności warunkowego skrętu w kierunku oznaczonym zieloną strzałką, w ust. 3 wskazując, że skręcanie lub zawracanie, o których mowa w ust. 1 i 2, jest dozwolone pod warunkiem, że kierujący zatrzyma się przed sygnalizatorem i nie spowoduje utrudnienia ruchu innym jego uczestnikom. Jednakże to § 99 ust. 1 z.s.d. precyzuje, że zatrzymanie pojazdu wynikające z nadawanego sygnału powinno nastąpić przed linią zatrzymania, a w razie jej braku - przed sygnalizatorem. Czynem przesądzającym o popełnieniu wykroczenia, opisanego w art. 92 § 1 k.w., jest właśnie brak zatrzymania

pojazdu przed linią zatrzymania albo przed sygnalizatorem. Z tego też względu przyjąć należy, że interpretacja takiego zachowania kierowcy, polegająca na niezastosowaniu się do sygnałów świetlnych, za które nakłada się mandat karny w wysokości 500 zł oraz 15 pkt karnych, jest nieuprawniona.

Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest także odmienne traktowanie kierowców w tych samych stanach faktycznych. Jedynym czynnikiem różnicującym jest bowiem to, czy organem nakładającym karę grzywny jest Policja lub Główny Inspektorat Transportu Drogowego. Skutkuje to sytuacją, w której dochodzi do naruszenia konstytucyjnie gwarantowanej zasady równości, sprecyzowanej w art. 32 ust. 1 Konstytucji⁵. Zgodnie z jej treścią, w oparciu o cechy relewantne, możemy określić, które osoby znajdują się w takiej samej sytuacji i powinny być przez prawo potraktowane tak samo⁶. Potwierdza to także orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, który wskazał, że równość wymaga, by osoby znajdujące się w takiej samej sytuacji traktować tak samo, a osoby znajdujące się w odmiennej sytuacji – odmiennie⁷. W orzecznictwie Trybunału zaaprobowano także pogląd, że cecha relewantna, w oparciu o którą wyodrębniamy grupę osób, musi mieć związek z celem i zasadniczą treścią ustawy⁸.

W zgłaszanych przez obywateli stanach faktycznych cechą relewantną jest niezatrzymanie pojazdu przed linią zatrzymania albo sygnalizatorem S-2 w sytuacji, gdy sygnalizator ten pokazuje zieloną strzałkę, a więc warunkowo dopuszcza wykonanie skrętu. Jednakże, w zależności od tego, który organ ujawnia takie zachowanie kierowcy, dochodzi do jego odmiennej kwalifikacji prawnej jako wykroczenia. Konstytucyjnie nieuprawnione zróżnicowanie sytuacji kierowców, skręcających bez zatrzymania się przed sygnalizatorem S-2 polega zatem na tym, że

⁵ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

⁶ Zob. P. Tuleja [w:] P. Czarny, M. Florczak-Wątor, B. Naleziński, P. Radziewicz, P. Tuleja, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II*, Warszawa 2023, art. 32, teza 1.

⁷ Orzeczenie TK z 9.03.1988 r., U 7/87, OTK 1988, nr 1, poz. 1.

⁸ Wyrok TK z 28.03.2007 r., K 40/04, OTK-A 2007, nr 3, poz. 33.

potraktowanie kierowcy jest uzależnione od tego, który organ ujawnia czyn i nakłada karę oraz punkty karne za wykroczenie drogowe. Kierowcy, których zachowanie jest ujawniane przez Policję są traktowani znacznie łagodniej, niż kierowcy, których czyn ujawnił system CANARD, zarządzany przez GITD. Obrazując owo nieuprawnione zróżnicowanie należy jedynie wskazać, że kierowca, który w momencie pokazywania zielonej strzałki przez sygnalizator skręci bez zatrzymania się, w razie ujawnienia wykroczenia przez system CANARD przekroczy dopuszczalną liczbę 24 punktów karnych już przy drugim wykroczeniu, zaś w razie ujawnienia wykroczenia przez Policję – dopiero za czwartym razem. Jedyną bowiem różnicą jest to, który organ ujawnił sprzeczne z przepisami zachowanie kierowcy oraz nałożył mandat oraz punkty karne. Mając na uwadze przedstawione racje, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich⁹, zwracam się z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiocie zasadności przyjmowanej kwalifikacji prawnej oraz wysokości nakładanego mandatu i przypisywanych punktów karnych przez Główny Inspektorat Transportu Drogowego w przypadkach ujawnienia niezatrzymania się przez kierowcę pojazdu przed znakiem S-2.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁹ Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1264 z późn. zm.).